

Megjelenik minden vasárnap és csütörtök reggel.

JÁSZ UJSÁG

Megjelenik minden vasárnap és csütörtök reggel.

SZÉPIRODALMI ÉS TÁRSADALMI LAP.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztő címére küldendők

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN:

Egész évre 8.— K
Fél évre 4.— K
Negyed évre 2.— K

Felelős szerkesztő:

BELEZNYAI LÁSZLÓ.

Laptulajdonos: **DARÁNYI FERENC.**

Előfizetési és hirdetési díjak a laptulajdonos címére küldendők.

KIADÓHIVATAL:

Jászberény, Vásár-u. 2., hol hirdetések a legolcsóbban vétetnek fel. — Nyitlér sora 30 fillér.

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDEKEN:

Egész évre 9.— K
Fél évre 4.50— K
Negyed évre 2.50 K

LÁSSUNK TISZTÁN.

Midőn lapunk mult számában a gróf Apponyi nyilt leveléről azt állítottuk, hogy politikai eseményszámba megy megjelenése, nem családunk föltevésünkben. A krajcáros kis újságtól kezdve a legtekintélyesebb és legelőkelőbb nagy lapokig, a pipa-füstös magyar olvasókör kis szobáskájától az országos ügyek döntésének színhelyéül szolgáló mágnaskaszinóig mindenütt a mi képviselőnk beszámoló nyilt leveléről beszélnek, vitatkoznak azok is, akik megértik, azok is, akik nem értik, azok is, akik érteni nem akarják. Egy azonban minden részrehajlás és elfogultság nélkül megállapítható kétségtelenül: az, amit a gyümölcsöltő boldogaszony napi jelölő gyűlés egyik szónoka mondott, hogy az összes számottevő lapok az elismerés hangján irnak a nagy nevezetességű nyilt levélről, melyet a politikai események krónikásának, midőn a koalíciós kormány háromévi történetét irandja, folyton maga előtt kell tartania.

Nem vagyunk politikai lap s így a politizálás tilosába lévedni nem tartjuk összegegyeztetetűnek tisztességérzetűnkkel, azért a nyilt levelet politikai szempontokból kommentálnunk nem szabad.

De kötelességünk foglalkozni a városunkat érdeklő és intézményeiben érintő részekkel, első sorban a jászberényi törvényszékre vonatkozó kijelentésekkel.

A levél 4. oldalának 3. hasábján alul szól volt képviselőnk a nekünk oly sajnosan megkésett törvényjavaslat sorsáról. Be lett nyújtva, de

a válság, az események előre nem látható gyors fejlődése megakadályozták letárgyalását s a nemes gróf beismeri, hogy „bizony elkéstünk azaz, amit választóimmal szemben erkölcsi kötelességemnek szivesen elismerek“. Nem félti a politikai alakulásoktól a teljesen előkészített ügyet s most már megkezdte erővel fog dolgozni azon, hogy ezen akaratán kívül bekövetkezett mulasztása minél előbb jóvá tétessék. Egyben utal a tanügyi intézkedésekre, amelyekkel képviselt városát valósággal elhalmozta.

Egy nyilt levélben ennél bővebben nem szólhat képviselő, midőn ilyen „haza“-dolgozás-ról van szó. Ámde törvényszékünk visszaállítására irányuló törekvéseim és törekvésünkben akadályozó tényezők voltak és vannak ott fenn is, itt lenn is. Ezeket már nem lehet nyilt levélben tárgyalni, melyen ott van az ország figyelme.

Hanem ha van Jászberényben Apponyi-párt, amint van, ha vannak annak tekintélyes vezetőemberei, amint vannak, úgy azoktól várta volna a város közönsége, hogy a törvényszéki mozgalom meghiúsulásának minden okát, minden fázisát kutasák ki, elkésett cselekvésének okait magától a képviselőtől, a lépten-nyomon hallható ellenvetésekkel, a csaknem rosszakarattal, csaknem politikai immoralitással vádoló ellenvéleményekkel szemben gyűjtsék össze a megcáfíthatatlan, mert mindig illetékes helyekről szedett adatokat s midőn alkalom nyílik a város vá-

lasztóközönségéhez szólani, mint a 4-iki jelölő gyűlésen is, mutassák be azokat vezéreink a legalkalmasabb időben.

Ha csak a jászberényi Apponyi-párt stucc-politikát nem akar követni, észre kell vennie, hogy városunkban az elégedetlenek táborából magában a 48-as pártkörön ellenzéki mozgalom is van. Lehet, hogy a híre nagyobb, mint a számbeli sulya. A vezetőségnek látnia kell azt, hogy ezen aggasztóan elkeseredett ellenzéknek látása, folytonos készülődései, ugyanazon kifogásokat, gravámenekeket hangoztató titkos kortesfogásai zavarják egy Apponyi grófhhoz és Jászberényhez méltó választás esélyeit.

Lépten-nyomon prófétákkal találkoznak, kik gróf Apponyi bukásáról beszélnek, nem is szólva a különféle nevű, pártállású, de biztosan győzedelmes ellenjelöltekről, mert Jászberény városa hallani sem akar a törvényszék klmradása miatt volt képviselőjéről. Hát ez a komolyan hangoztatott fenyegetés vagy igaz, vagy nem igaz. Ha igaz, akkor a város hírnevét, egy gróf Apponyit nem szabad kompromittálni, hanem a város belső békéje, társadalmi nyugalma érdekében a tegnapi küldött-ségnek el sem kellett volna utaznia.

Ha azonban a fenyegetés nem igaz, akkor a jelölő pártgyűlésen ki kellett volna lépni valakinek, vagy valakinek a porondra, hogy a választóközönségnek örökösén fülebe zúgott szölamokat összetörjék és az üres mummust leleplezzék.

Szóval ne izgassa a várost senki hanem öntsön mindenki tiszta bort a pohárba. A jászberényi közeletet annyira jellemző „buddogás“, a folytonos „suba alatt való“ lesipuskás cselekvési mód kultiválásából már elég volna.

— **Jelölés értekezlet.** Jászberény város választóközönsége hétfőn f. hó 4-én tartotta a közbirtokossági polgári-körben *Bathó* János kir. közjegyző 48-as Kossuth-párti elnök elnöklete alatt országgyűlési képviselő jelölő népes értekezletét, ahol *Apponyi* Albert gróf nyílt levelének ismeretése után *Tarnay* Sándor buzditóbeszéde következtében *Apponyi* Albert gróftól nagy lelkesedéssel mellett *egyhangulag jelölték* s ennek folytán elhatározta az értekezlet, hogy a jelöltség elfogadására nagyszabású küldöttség útján kéri fel *Apponyi* Albert gróft.

A küldöttség tegnap reggeli vónattal utazott fel Budapestre *Bathó* János pártelnök vezetésével. A küldöttség tagjai voltak: *Tarnay* Sándor bankigazgató, *Simon* Ferenc lelkész, *Muhoray* Titusz, *Dr Koncsek* Béla, *Dr Moller* Bernát, *Dr Weisz* István, *Dr Bathó* Károly ügyvéd, *Mosonyi* Antal bankkönyvelő, *Huba* Lajos gyógyszerártulajdonos, *Vallus* István malomtulajdonos, *Lusztig* Ignác kereskedő, *Eigen* Pál, id. *Pénzes* István, *Detky* András, *Kiss* Zámár József, *Sárközy* János (I. ker.), *Sárközy* János (V. ker.), *Kis* Németh István, *Kis* Balázs József, *Gaál* Gergely, *Répas* János, *Besenyi* János, *Vadkerthy* József, *Hegyesi* N. István, *Cigány* István és *Bartal* József földbirtokosok. A küldöttség eljárásának eredményéről lapunk negyedik oldalán számolunk be olvasóinknak.

— **Képviselő jelölés.** A szentendrei (Pest megye) választó kerületben a nemzeti munkapárt Lászlóvicsi Béla elnöksége alatt f. hó 5-én tartott pártgyűlése alkalmával *Dr. Almásy* Lászlót a jászberényi ügyvédkar előkelő tagját egyhangulag kiáltozta ki országgyűlési képviselőjelöltjéül, aki ott nyomban megis tartotta programbeszédét. *Dr. Almásy* ellenjelöltje *Gróf Szapáry*.

HIVATALOS RÉSZ

— **Kinevezés.** Vármegyénk főispánja *dr Spett* Ernő lemondása folytán a mező-turi állami elemi iskolákhoz gondnoksági elnöké *Dr Istvánffy* Gyula kir. táblabíró nevezte ki.

— **Kirendelés.** A keresk. m. kir. miniszter ifju *Gonda* Béla szolnoki kir. mérnököt ideiglenesen a debrecen. m. kir. állampénztési hivatalhoz rendelte ki szolgálattételre.

— **Hivatali idő a városházán.** A hivatali időnek modern már kipróbált egyfolytában való megállapításáról van most szó mindenfelé. E tekintetben — mint értesültünk — Szolnokban a városi képviselők számos aláírással indítványt nyújtottak be a legközelebbi közgyűlés elé a városházi hivatalos órák megváltoztatása iránt.

— **Tisztújítás.** Jászberény város képviselőtestülete f. hó 5-én délelőtt 11 órakor tartotta *Dr Benkó* alispán elnökelete alatt a városi tisztí mérnöki állás betöltése céljából tisztújító székét. A választás iránt igen élénk volt az érdeklődés. Mint ahogyan jeleztük, a jelöltekre nézve két erős párt áll egymással szemben és pedig: a Siklós István pécsi és Prokec Elek bácsotopoljai mérnökök pártja. Az intelligencia nagy részben Siklós mellett foglalt állást. Egy órai küzdelmes szavazás után összesen 140 voks adatott fel, ebből nyert Siklós 87-et, Prokec Elek 52 és Derzsy szolnoki mérnök 1 szavazatot, így azután 32 szótöbbséggel Siklós választott meg nagy lelkesedéssel városi tisztí mérnöké, aki nyomban le is tette a közgyűlés színe előtt a hivatalos esküt. A megválasztott mérnök igen rokonszenves előkelő megjelenésű uriember és okmányai szerint jeles képességű mérnök, így tehát a legjobb remény szerint a jövő igazolni fogja, hogy a város képviselőlete jól választott.

— **Városi közgyűlés.** Jászberény város képviselőtestülete e hó 12-én, a jövő kedden tartja első háti rendes közgyűlését, melynek néhány televételi ügyön kívül tárgya lesz a harmadik állami elemi iskola televételi ügye, továbbá Kőrmendi Frimn Jenő szobrász kérvénye a Pintér-féle árterzi kut felépítményének elkészítésére vonatkozó vállalati szerződésének felbontása iránt s végül a kórházi alkalmazottaknak betegség esetére való biztosítási ügyében intézkedés.

Előadás a szövetkezetekről.

— A „Jász Ujság“ tudósítása. —

A Jász Ujság husvétii számában lapunk főmunkatársa által a helybeli kereskedelmi egyesület határozati javaslatát érintőleg a szövetkezetek előnyös voltáról írt közleményünk a fővárosi elsőrendű agrár-lap a „Szövetkezet“ lapunkból teljes egészében átvette.

A szövetkezés mozgalmának így irányu segítését programunkhoz híven teljesítvén, közleményeink nyomán a földmivélségi kormány kiküldötte s a szövetkezeti ügyek szakreferense *Dr. Czettler* Jenő földmivélségi m. kir. miniszteri fogalmazó, városunk jeles szülötte vasárnap délelőtt 11 órakor a város székháza nyatancstermében épület szabadelőadást tartott a *szövetkezetekről*, melyen ugy az intelligencia, mint a nagyobb és kisebb birtokosoztály óriási számban vett részt.

A miniszteri szakreferens megérkezése alkalmával a pincezövetkezet szűkebb körű bizottsága éppen ülést tartott, s Koncsek polgármester az ezen ügybe vágó előadásra tekintettel azonnal felfüggesztette a bizottság ülését és a bizottság tagjai szintén bevonultak a nagyterembe, ahol Koncsek polgármester által történt bemutatása után *Dr. Czettler* nagy figyelem között megkezdte előadását.

Oktató értekezése bevezetésével érintette, hogy vizásnak fogja tartani a hallgatóság, ha ő mint ezelőtt kicsi igénytelen gyermekkorában e városban ismerős és a jászverból való fiu most, mint a magas kormány kiküldötte oktami, tanitami jött ide gazdátársait.

Azután a minden rendű és irányu szövetkezésnek a kiscgazda közönségre nézve leendő áldásos hatását elmés és remek példákkal bizonyítva, a földmivélségi praktikus gazdálkodási módszerek előtáráásával a föld hasznosítására vonatkozó anyagoknak a műtrágyának stb. szövetkezés útján való beszerzéséről tartott meggyöző előadást. Majd az egyes szövetkezesi ágakra áttérve Hollandia és Németország kiscgazdáinak rohamos gyarapodási módszerét magyarázta könnyen érthető né-

pies modorban. A szövetkezéssel kapcsolatos közkirattári intézmények előnyét megdönthetlen számadatok kimutatásával bizonyította be s azt, hogy a sokszor kétes értékű gabonakereskedelem túlkapcsaival szemben miként van megóva a kiscgazda érdeke; ha egymással szerves egészet képezve, szövetésben áll.

Végül — a most nálunk legaktuálisabb — a pincezövetkezeteknek a kistermelőkre vonatkozó előnyeit adva elő a szövetkezés irányelveinek megértésére, a szövetkezés módozatainak felismerésére oktatva ki gazdáinkat. E tárgynál érintette a gyümölcsstermelés terén való szövetkezésnek is gazdasági és jövedelmezési előnyeit.

A bor értékesítésének a kistermelőkre nézve egyedüli módját a szövetkezés útján látván megoldhatónak, szakszerű tapasztalat alapján magyarázta meg, hogy a pincezövetkezés esetén egyváltómórtott borok — mint állandóan egy minőségűek — a kivétel keresletének megfelelő mennyiségben kerülnek állandóan eladásra és pedig mindig jól és szakszerűen kezelt állapotban, mely körülmény a homoki borok számára a világ borpiaacán abszolút értéket biztosít.

A szövetkezés segítő célzatának igaz képét nyújtotta azután a természetek hitelere nézve, vagyis, hogy a kívánt szövetkezés keretében a pillanatnyi pénzüszükség esetén nincs kitéve a szövetségi tag az árfolyammal olcsóbban való eladás parancsoló szövetségeinek.

Dr. Czettler remek és minden ízében oktató, tanulságos előadása egy valósgos segítő tanfolyam volt a hallgató kiscgazdákra nézve, miért is igen kívánatos, hogy ezt a városunk előnyére történő kiküldetést a magas kormány többször megismételje.

Ezen óhajnak adott azután kifejezést az egy óráig tartó értekezés befejeztével a gazdaközönség nevében *Erőds* András plebános, mikor ugyan is megköszönte az előadó szakreferens szives készségét, kérte, hogy vajha másirányu gazdasági kérdésben ismét mielőbb szerencsétlen a magas földmivélségi kormány hasonló felvilágosító előadással a haladásra hajlammal bíró jászberényi gazdaközönséget.

Széchenyi emlékezete.

lta: Taska János tanító.

A keresztény világ 50-szer ünnepelte Megváltójának feltámadását, a természet 50-szer született újjá azóta, amióta a „legnagyobb magyar“ visszazadta fenkölt lelkét Alkotójának. Dicsőségét már a nemzet legnagyobb énekesei zengették. Jellemének fejlődését, szívének nemességét, tetteinek nagyságát a legkitűnőbb lélekűbúvárók világitották meg, írói muokásságát a magyar irodalom méltatta s bár igysem tudok semmi olyant írni, mi dicsőségét öregbíthetné, de halála éfordulója alkalmával mégis célszerűnek tartom, hogy e fényfószlappal foglalkozzunk, aki a tespedés álmából felrázta nemzetét, s mint az alkotó tettek embe-re éppen úgy világitott nemzete előtt, mint a sinai pusztában a tüzes oszlop az izraelitáknak.

Nem szölok születéséről, elhallgatom atyjának, *Széchenyi* Ferencnek, a Magyar Nemzeti Múzeum megalapítójának érdemeit. Mellözöm ifjúságát, de vizsgálom őt a tettek mezején.

Minő viszonyok voltak e hazában, midőn e csillag az ország beborult egén ki-gyuladt?

1812 óta hazánkban nem hívták össze az országgyűlést. E szent földet, melynek minden rögét magyar honfivér áztatta, meg akarták gyalázni. Elvették volna nyelvünket, ha *Berzsenyi* „Romlánsnak indult

hajdan erős magyar" kezdetű ódája fel nem rizza a nemzetet aléltóságából; ha *Kölcsey Himnusza* végig nem zengi a hármashalmot, ha meg nem pendül *Kisfaludy és Vörösmarty* lantja, nemzetünk a megátsott mély sírba dül. Főlégszem megemléstemenem, hogy legjelesebb költőink közül sokat beleventek a *Martinovics*-féle összeesküvésbe, a mi mely csendet szült. Hiába hangoztatták az egyesülést írónk, nem valósíthatták meg a régóta felmerült javaslatot, hogy magyar Akadémiát kellene alapítani.

A nemzet úrt, fájlalta sorsát, de a tenséges eszméről nem mondott le. 1825-ben végre országgyűlést hívtak össze. *Nagy Pál* karolta fel az eszmét. Remek vonásokban rajzolta, hogy mit köszönhet a nemzet irodalmának, nyelvének. Fokozódó lelkesedéssel szolt azokról a férfiakról, kik magános kamrákban, ehezve s fázva, a mécses fényénél dolgoztak, lemondva mindenről, csakhogy szívök vérvével a nemzet drága kincsét megmentsek. Ekkor szólat meg *Szechenyi*, akinél a szó sohasem maradt csak pusztá szó, hanem jel-szóvá, példaadássá, tetté izmosodott. "Nekem itt szavam nincs, az ország nagyja nem vagyok, de birókok vagyok s ha feáll ojan intézet, mely a magyar nyelvet kifejti, mely azal elősegíti honosainknak magyar nevelését, — jóságomnak egy évi jövedelmét feláldozom." Ez volt első parlamenti működése. *Kazinczy* testesülve látta az igét. *Telety László*, *Bessenyei György*, *Révai* álmai megvalósultak. *Szechenyi* mindenki úgy üdvözölte, mint *Simeon* a Megváltót. Az elődök lelke új életre támadt ez ifjában.

Ezzel azonban nem fejezte be működését. Gyümölcsözőbb útra terelte a nemzet erejét. Az arisztokrácia eddig Bécsbe hordta a pénzt, ott lakott. Ezt a bajt a *Pesti Club* felléltásával orvosolta. A *nemzeti kaszinó* nemokkara politikai klub lett, hol az ország ügyes-bajos dolgait vitatták meg. Midőn így a nemzet nagyjait visszavezette arra a földre melyen bölcsőjük ringott, új eszme villant meg agyában. A szomszédokhoz hasonlóan *lőtenyésztési egyesület* alapított, melyről 1823-ban "A *lovakról*" címen munkát írt. Nyelvezete elég magyaros, pedig sokan azt állítják, hogy felnőtt korában tanult magyarul beszélni. De ezzel csak erejét akarta kipróbálni, hogy majdan később megállíthja-e irodalmilag a sarat? Szórakozási vágyát a büszke arisztokrácia hogy kielégíthesse, a Duna partján sétatereket szervezett, nemzeti színházat emeltetett.

Szechenyi sokat utazott ifjúkorában. Látta Páris, Londont, Bécsot, tanulmányozta ezek szépségeit. Arra törekedett tehát, hogy *Pestet* az ország legelső városává tegye, hogy hazánk is büszkén mutathasson szívére. Ez a vágy születte meg agyában *Budának és Pestnek egyesítését*, melyet úgy akart elérni, hogy *hidat kössék össze* a két várost.

Az ország a tespedés álmat aludta. Ez okozta szegénységét, elmaradottságát. Fájó szívvel tapasztalta a nagy hazafi, hogy a jobbgyok által robokban készített *rossz utak* mennyire megnehezítik a *közlekedést*, a kereskedelmet. Sürgette a baj orvoslását. *Vasuti hálózatokra* hívta fel az ország figyelmét, melynek központja Budapest legyen.

Összehasonlította a külföldi viszonyokat állapotainkkal. Mintegy követelte a nemzet feltámasztását, még pedig legelőször nyelvében. Mindenek előtt magyarul kell beszélnünk, hogy magyarul érezzünk. A *"Hitel"*-ben minden visszasságot megtörtást, ami csak van hazánkban. "A magyar birtokos — úgy mond — szegényebb, mint birtokához képest lennie kellene." Fényes példákkal igazolja ez állítását. Mig azonban ezt teszi, megmutatja javaslatával

az utat, melyen haladnia kell. Kárhoztatja a nemzeti gazdálkodás kezdetleges, hiányos voltát. Ezen úgy akar segíteni, hogy jutalom díjakat tűzzenek ki a jobb minőségű és nagyobb mennyiségű termények előállítására.

A földbirtokosok nem tudják gyümölcsözötni pénzüket. Sürgeti a *nemzeti bankok* fölléltását. Az anyagiak mellett nem feledkezik meg az *igazság szolgáltatásról* sem. Továbbá szóba hozza az *ifjúság célszerűbb, helyesebb nevelését* s ohajlja a lelkiismeretes munkásságot.

Szechenyi e munkáját sokan elítélték. Azt mondták, hogy nincs benne igazi hazafüli érzés, mert mindenki szentül azt hitte, hogy a kormány az egyedüli oka nemzetünk aléltóságának. Ő ezt tényekkel cáfolta meg. Vádolták azzal is, hogy hütlen lett őseink múltjához, de ezt is megdöntötte, mert inkább a *lehelő* jót akarta elérni, mint a *képzeltet*, melyet talán csak a más világon érthetünk volna el. Maga is megvaltoa, hogy "ő nem szeret annyit hátra nézni, mint sokan."

Nem az érdekelte, hogy *mik voltak valaha*, hanem hogy *mik lehetünk* és minőnek kell lennünk. Kedves anyaföldünk szöbb virradását e jelmondással fejezte ki: Sokan azt gondolják: Magyarország volt; én azt szeretem himni: lesz!" Munkája villámként hatott, nemcsak az irodalmi körökben, hanem a gazdagok palotáiban is ép úgy mint az apró nemesi kuriákon érdeklődéssel olvasták és tanulmányozták. Mindenkit lebilincsel a ragyogó előadás, a népszerű nyelv. Lángra gyuladt Bende-gúnak vére *Szechenyi* szavaira, mely erős reményt nyújtott a haza fényes jövőjére. Az öregek azonban tűzbe dobták.

Még legjobb barátja *Dessewffy József* gróf is sok eszméjeivel szemben sikraszállt. *Bíráló* "Taglalat"-jában a szerző érdemeit úgy mint túlkapásait kimutatja, igaz, hogy kissé csipősen, de nem sértően. A kritikát azonban *Szechenyi* nem terte egykedvűen hanem válaszolt rá egy vastag kötettel, a "Világ"-gal. A *Hitelen* kifejtett nagszerű eszméket újból kidolgozta, sokkal sikeresebben, hangzatosabb nyelven. A gúny, éles fegyverével bírálatját teljesen leverte. Minek oka részben ingerlékeny természeté volt, de másrészt az is, hogy *Dessewffy* bíró, a nép által kedvű ellen-zék vezére volt, ki hazafisága által többször kifütt.

Ez a legyőzöttet nagyon elkiserítette, de szeretetével nem fordult el tőle. Nem is válaszolt neki, sőt mint *Kazinczy*nak írja: "Gróf *Szechenyi* Világába még bele sem tekintettem . . . Eneem úgy, mint téged be fog ma-holnap az anyaföld borítani. Isten világítsa fel a földelietieket." A haza gondjaitól megöszült három fia azonban közösen szembeszállt *Szechenyi* vel. A három szellemóriás "Néhány szót az olvasó községhéze a *Hitel* Foglalat és *Világ* ügyében" c. munkájukban a legnagyobb magyarai is lefegyverezték. Szíve s ezze halgatásra kényszerítették. Nem is veszekedés volt a célja. Más tárgyra tért át. Megírta *Stádiumát*, melyben az 1848-iki március 15-én kihirdetett eszméknek rakta le alapját. Szembeszállt a kor szellemével. 1826-ban papíra vetette e nagyfontosságú mondasát: "Érzem, hogy a szellemek világával állok összeköttetésben. Az ördög-e? vagy az én géniusom? Nem tudom. Ha a második, úgy a magyarból nemzet lesz."

Az Akadémia kisebb-nagyobb dolgaiban bár tevékeny részt vett, nagysága azonban mégsem itt mutatkozik legjobban. Nya ő a politika terén. Az ember csodálkozik a lángelme fénye fölött, melynek ereje a holtakat is új életre kelti. Az anyatejjel magába szívott igazi magyar érzelem, költőink olvasása, beható tanulmányozása által megacélosodott. Azt pedig jól tudta,

hogy a költőket Isten küldi reformátoroknak. Ismerte *Vörösmartyt*, kinek *Szózat*-a *Hontalan*-ja, *Véncigány*-ja és többi költeményei hevitették szívéet. A *kemenesi Horátius* sok mély sebet ütött *Szechenyi*-n. A niklai remete alkotásaiban gyönyörködött betegyán is *Döblingben*. *Tiszta tükör volt ez*, melyből hazánkra vonatkozóan sokat láthatott.

Sokat olvasott, tanult. Innen van az, hogy kortársai a haza szöbb jövőjének reménycsillagát látták benne. Felvele volt, hogy Magyarországot gazdaggá kell tenni, hogy azután szabad lehessen; tudta, hogy ahol a pénz, ott a hatalom. Ezt a kereskedelem előmozdításával akarta elérni. Sürgette a Duna szabályozását, s mivel a *Vaskapunál* a sziklák a vizet összeszorították, a hajózás lehetetlen volt, ennek szétrepesztése volt szerinte a födolog. *Győr* és *Poszony* között veszélyes volt a járás, a *Dunát* kitészítetták, miért *József főherceggel* tárgyalt sokat. *Midőn* tervét a nádor pártolta, még két hajónak, a *Duna* és *Pannoniának* szabad járását indítványozta. Gondoskodott hajóállomások építéséről, a hajózás biztonságáról. Ezek megvalósítása után Angolországba ment, hogy a hajózást európai jellegűvé tesse.

Mig a hazáért ennyit áldozott, addig saját birtokán meg rendezetlenségek ütöttek tanyát. De ez nem sokáig tartott, mert azt vasmarrakkal egy pár nap alatt újjátremette. Azután Angolországba ment gépekért. Itt mintegy négy hónapig vizsgált mindent sas szemével, hogy mit lehetne Magyarországon hasznosítani. *Anglia előrehaladottságától* elbűvölten tért haza s rögtön munkához látott.

(Folyt. köv.)

Hangverseny.

A ref. dalkör estélye a Lehelben.

Rendkívüli kellemetlen esős időben egymást érték az uri fogatok a *Lehel-szálló* előtt f. hó 4-én. A helybeli református dalkör tartotta ott hangversenyét. Aki nek kocsija nem volt, vagy bérkocsira sem telett, sietett az eső és sár dacára gyalog, csakhogy a régen várt élvezetet szíve szerint kimeríthesse.

Amire tehát ez a műkedvelő publikum vágyott, — megtalálta. Megérdemelte az estély a csajtolást, az ázást-fázást, mert hiszen hát valóban gyönyörködésben volt része, mely szívét-lelkét felmelegíthette.

Magában az előrehirdetett műsor sokat ígért. Így tehát a kritikus a szébb-nélzebb számok kecses-csinos legördülését várta.

Két művészen kívül valamennyi műkedvelő és mégis az összbzenomás egy kis művészi égszet nyújtott.

A kezdet a *dalkör* Magyar király indulója, méltó introdukcio volt. Szabatosan szépen énekeltek a dalosok, mesterük: *Králl* Gyöző zongorakísérete mellett.

2-ik a *Gerendásy Géza* művészi cimbalomjátka volt, a tőle megszokott bravuro játékkal természetesen feltűllváln a többi felett.

3-ik szám: *Darabos* Lajos dala még a legőregebb dalgyűllöket is megértítette, mert *Darabos* úr igen szépen énekel és nem magdrt egy cseppet sem hátrább egy hangverseny keretében mint a legutóbbi hangversenyek operai matorjai. Legsikerültebb volt az első "Nincsen tovább", kezdetű dala. A kíséretet az ő ismert művészetével *Hajtai* úr szolgálhatta.

4-ik a felolvasás *Kardai* Gyöző urtól, ki ötletes szellemeskedésével mindig várva-várt alakja a hangversenyek pódiumjának. Ő a mosolyt mindig szereti a szentimentális vonatkozásokon felülhelyezni és

a humorral mesterien játszva, sikert is arat a terem minden zege-zugában. Elkezdte felolvasását a város utcai elnevezésének szatirizálásával, folytatta a „nélkül” szó találó behasználásával és végezte a sark theorijának kagacató eseteivel.

Az első szakasz utolsó száma *Farkas* Kamilla hegedű művésznőnek a bájos kis tanítványával *Eödörgh* Iluskával való hegedű kettőse volt, amit *Hajtai* Ferencz kísért zongorán. Az aranyos kis tanítvány minden egyes nyirettyű vonásával sejtetni engedte a saját és művésztanítója számára a legszebb reményeket és jövő sikereket.

A második részben a dalkedvelőket magában is elragadó *Darabos* Lajos szivreható dalain kívül igen nagy hatást keltett *Weisz* Manczika zongorajátéka, aki kedvesen, bájosan a művészihez hasonlatos virtuozitással kezeli a billentyűket. Utána *Radimeczly* Margit melodramát adott elő *Braun* Sárika zongorakíséretével. Ifjú szívének teljes érzelmeit adta hozzá *Ábrányi* Emil „Mi a haza?” című költeményének érvényesítéséhez.

A hangverseny egyik fénypontjának kell neveznünk *Varga* István főszolgabíró szavalati előadását, aki a szép beszéd mesteri hatásával s színészembernek is becsületére való jól használt gesztus és mimikával játszta meg a költő irányának megfelelőleg — a költeményt.

Az éleget tul is gazdag műsort a dalkör népdal egyvelege zárta be nagy-nagy iparkodással.

Már 11 óra elmult, mikor ez a minden ízében kedves és kitünő műsor véget ért. Az ifjuság aztán táncba fogott és járták az estély hatásában keletkezett fokozott kedélyvel világos virradatig.

Ennyi a kellemesből, a kellemetlen rész pedig az, hogy a hangverseny termen áthúzódó légvonalat majd nem kiálhatatlan volt. A közönség egészségügye érdekében ezen a bajon is jó volna már valahogyan segíteni.

UJDONSÁGOK.

— **Vizsgálat az anyakönyvél.** A helybeli állami anyakönyvi hivatalban tegnapi tartott vizsgálatot Németh Imre belügyminiszteri tanácsos, mely alkalommal az anyakönyvek vezetését s az ügyvitelt tüzetesen megismerlívén, mindent pontosan vezetve és rendben találta.

— **Gyermekvédő nap.** Vármegyénk főispánja felhívja a városok, járáások és községek hatóságait, hogy lehetőleg május hó 1-én gyermeknapot tartsanak az országos gyermekvédő liga javára.

— **Színészet.** Mint már előzetesen jelentettük: Molnár Gyula szinagazgató városunkba jön 30 tagból álló állítólag kitünően szervezett társulattal s az előleges színházi jelentés szerint e hó 9-én szombaton a „Hivatalnok urak” című ujdonsággal megkezdí egy hóra terjedő színházi idényét. Ugy a köztölt műsor, mint a társulat névsora — melyben több előkelő színi tehetség nevével találkozunk — egy kielégítő színi szezon élvezetére enged következtetni. A bérlet gyűjtésével a szintársulat titkára: Baróti Rezső van megbizva. A bemutató-előadásokat ajánljuk a műpártoló közönség figyelmébe, hogy már a kezdetben győződjék meg a közönség a társulat milyenségéről s ha igényeinknek megfelelő, tegyük lehetővé részükre a várt és óhajtott eredményes működést.

— **Uj távbeszélő állomás.** A kereskedelmi miniszter rendelkezése Jászársokszállítás távbeszélő központot a belföldi helyközi távbeszélő forgalomba bevonták.

— **Tömeges elgázolás.** Oriási szerencsétlenség híret vettük Jászapátin a mult hetipiac alkalmával egy szentandrás gazda lovai megbokrosodtak a vendéglő udvarán s onnan örült rohamban a piac-terre futva, a jelentés szerint nyolc embert elgázoltak. A sebesültek közül egy asszony halálos agyrázkódást és koponya repedést szenvedett, egy férfinak ballábát törték el a szekér kerekéi, egy 11 éves kislánytál balszemén rugott meg a ló és jobb lábát roncsolta össze, egy másik kis leánynak jobb lábán estek súlyos zúzóások, négy asszony pedig teste több helyen szenvedett súlyos sérüléseket. A sebesültek nevei: Berdó Józsefné jászapáti, Diamant Károly szinte oda való kereskedő, Tóth Ilona 11 éves, Tóth Mária 12 éves. Sunonváros Ferencné, Burai Antalné, Bolyos Miklósné jászapáti és Szűcs Béniné jászteleki lakosok.

— **A jászfényzarui rk. ifjusági egyesület** április 3-án adta elő Tóth Ede „Falu rossza” c. népszínművét. Az érdeklő közönség kíváncsian várta, mit tudnak a földmives ifjak és leányok a színpadon? S a szereplők igazán jól játszottak. A legvérmesebb reményt is felülmulta a siker. Mindenki megállta a helyét, mégis az alábbiakat névszerint is ki kell emelni. Hűlen játszotta szerepét: *Gazdag* Anna (Feledí Boris), *Dobák* János (Göndör Sándor), *Juhász* Mária (Finom Rózi) megállt a közönség szeme; valóban tüzzörpattant menyecske volt. Sokat nevettek *Sándor* Pál (Gonosz Pista) alakításán. Nagy Veronának (Báti Tercsi) szintén dicséretre vált játéka. *Zsámboki* Vencelt (Feledí) az Isten is bírónak teremtette. A dicséretreméltó szereplők mindegyike jó volt. — Bizoynságát adták a jászfényzarui földmives fiatalok e szereplésükkel, hogy az ő lelkükben is van fogékonyág a szép, a szellemi finomság iránt, csak fejleszteni kell. Haladjanak is a megkezdett uton, mutassanak példát jásztestvéreiknek. A vezetők pedig, kiknek buzgó fáradozásai teremtette egyrészt a sikert, csiszolgassák s műveljék továbbra is a fiatalág lelkét önzetlenül, nemes lelkesedéssel!

— **Uj hetilap a vármegyében.** „Tiszazug” címen új hetilap indult meg Csépan. Az új lap szerkesztője Csatai Andor. Évi előfizetési ára 6 korona. A lap négyoldali terjedelemben jelenik meg.

— **A monostori állomáson** volt vasuti tűz esetéből folyólag megtartották a tűzrendőri vizsgálatot, mely kiderítette, hogy szándékos gyújtogatás nem történt s így a valószínűség leginkább a mellett szól, hogy a mozdonyoszkár okozta a tüzet. Az állanvasutak tűzkára pár ezer korona.

— **Elfogott cigánykaraván.** Tegnapra virradóra Koncek polgármester alsó muszaji tanyája mellett a helybeli csendőrzárőr egy két kocsiálló oláh cigány karavánról tartóztatott le. A cigányok a sátoros kocsiokban épen aludtak, mikor a csendőrség őket meglepte. Gyanút az keltett, hogy a lovak befogva, teljesen utra készen állottak, ami a tapasztalat szerint annak a jele, hogy valamelyes tett elkövetése után azonnal menekülni tudjanak. A cigány karavánról tegnapi reggel behajtották a rendőrségre.

— **A tavaszi állatvizsgálatot** a mult szombaton fejezte be a város belső és külsőterületén a helyi állategészségügyi hatóság. A megéjett állatvizsgálat folyamán ragályos betegségek nem találtak az állatok között.

— **Uj ipartestület.** Jászapáti város iparos közönsége holnap délelőtt tartja a község háza tanács termében ipartestületi alakuló közgyűlést Dr. Cseh József járási főszolgabíró elnöke alatt. Ez lesz most már a harmadik ipartestület a jászágban.

— **Széchenyi-ünnepélyek.** A vallás-és közoktatásügyi miniszterrel egyidejűleg az egri bitoros éresek is körlevelet adott ki, melyben a „legnagyobb magyar” emlékének kegyeletes emlékezésével adózik. A legfelsőbb helyekről jövő intézkedések értelmében összes közoktatási intézetekben f. hó 8-án Széchenyi-ünnepélyek lesznek, énekszámokkal, szavalatokkal és alkalmi beszédekkel. A gimnáziumban az önképzőkör egyik tagja, az érekek leánynevelő-intézetben az osztályvezető igralmas növéneg, a közp. kat. iskolában Piffkó Antal tanító, az állami iskolában Rovny István tanító és Bartha Béláné tanítónő intézkek a növendékekhez ünnepi szövegeteket.

— **Ló-és szekér összeírás.** Nem érdekelten statisztikai jelenség az, amit a most befejezett városi összeírás mutat *Uganyis* összeíratott Jászberény város belső és külsőterületén összesen 509 személyszállító, 930 teherszállító kocsit és 521 ökrös szekért. Találattot továbbá az összeírás alkalmával 2314 ló s az osztályozás alá vezetést alól felmentett 477 egy—négy éves csikót. E szerint volna a város jelenlegi lóállománya 2791 drb.

LEGUJABB!

A küldöttség utja.

A „Jász Ujság” tudósítása.

Apponyi gróf a jászberényi küldöttségét az Andrásy-uton levő 48-as Kossuth pártkör helyiségében fogadta Sáhgy, Hódy, Hojtsy, Zlinszky, Bernát, Barabás és még számos képviselő társaságában.

Bathó János pártelnök a jelölő gyűlés határozatából folyólag felajánlotta a mandátumot Apponyi grófnak, aki szívélyesen fogadta és háias köszönetét fejezte a jászberényi választóknak következetes magatartásukért. Azután beszédet intézve a deputációhoz éies kritikával érintette Székely igazságügyminiszternek Nagyszombatban tartott beszédét. Majd Hienonyini miniszter iglói és kőbányai beszédére reflektálva, találó hasonlatokkal jellemezte a koalíciós kormány ellen inézett támadásait. A jászberényi törvényszék ügyére térve, a hazával és Jászberénnyel szemben tárcája keretében teljesített kötelessége után éri, hogy a törvényszék létesítésének kérdésével adós maradt Jászberénynek, de kettős kötelességének tartja, hogy ezen adósságát az alkotmányos rend helyreállításával letérleszthesse.

Azután a hivatalos tisztelgés végeztével odanyilatkozott, hogy május 5-én választói körébe jó programbeszédét megtartani.

Délben egy órakor Apponyi gróf a küldöttséget a Hungária-szálló külön termében tartott ebédén vendégül látta, hol Apponyi gróf a fehér asztal mellett ismét köszönetét fejezte ki a Jászberény város közönségének kitaláló becsületes magatartásáért.

A küldöttség részéről Simon Ferenc mondott magasszárnyalásu remek pohárköszöntőt Apponyira, visszaidézvén a 28 év előtti időkben a pártelnök által tett ama kijelentésnek emlékét, mikor a jászberényi mandátumot egyszer és mindenkorra felajánlották a jászberényiek.

Majd Dr Weisz István köszöntötte a

betegsége miatt távollévő pártvezért: Kosuth Ferencet.

Azután Bernáth Béla emelt poharat Apponyi grófnéra, mint a legjótékonyabb igazi magyar nőre.

Jászberény város választóinak az egész világra híres politikai becsületességét magasztalták még Ságly Gyula, Dr. Okolicsányi képviselők és Glatz Antal volt biharmegyei főispán, mire Bathó János mondott köszönetet a dicsőretek elhalmozott jászberényi választók nevében.

Az igazi meleg s pártját ritkító közvetlen fogadtatás után a küldöttség a 3. ó. 40 perci vonattal utazott haza.

691 szám.

1910. tkv

Árverési hirdmény.

A jászberényi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság Jászberény rt. város képviseletében Konczek István polgármester végrehajtatónak Bolcek János (nős Mészáros Margittal végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverést 576 korona tőke, ennek 1907 január 16-ától járó ötszázalékos kamatai 71 kor. 30 fill. és a még felmerülendő költségeknek, továbbá az ezennel csatlakozottak kimondott Jászkerületi Népbank és Takarékpénztár javára 800 korona, az Első Magyar Gazdasági Gépgyár rt. javára 763 kor. 60 fillér, Antal Alajos javára 64 kor. Weisz Adolf javára 190 korona, Mészáros József javára 400 korona, ifj. Kövér József javára 250, 600 és 1200 kor., Rull Pálné javára 330 kor., Schönfeld Sándor javára 50 kor., és Kadlacsik Márton javára 17 kor. követelés és járuléki kielégítése végett az 1881 évi 60. tc. 144 §-a alapján a hivatkozott tc. 146 §-a és az 1908 évi 41. tc. értelmében a szolnoki kir. törvényszék és a jászberényi kir. járásbíró hatóság területén levő s a jászberényi 11546 sz. betétben A. + 2010 hrsz. alatti ingatlan (ház udvarral a beltelekben) 1200 korona ezennel megállapított kikiáltási árban a következő feltételek mellett elrendeli:

1. Az árverés megtartására határnapul **1910 évi április hó 15-ik napjának d. e. 9 óráját** tűzi ki a kir. járásbíró árverési szobájában.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adható el.

3. Az árverezni szándékozók tartoznak bánatpénz fejében az ingatlan becsárának tíz százalékát készpénzben, vagy az 1881 évi 60. tc. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 6-án 3333 szám alatt kelt J. M. rendelet 3. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni

Az, aki az ingatlanért a kikiáltásánál magasabb ígéretet tett, ha többet ígéri senki sem akar, az ingatlan az által illetőleg több ily árverelő közül a legtöbbet ígérő által megvetnek jelenik ki.

Ha ez az ígért a kikiáltási árt meghaladta, az előbbi bekezdés szabályai alkalmazhatnának.

4. Vevő köteles a vételárat az árverés jogerőre emelkedésétől számított egyenlő 2 részletben 15 napi időközben, minden egyes vételári részlet az árverés napjától számítandó ötszázalékos kamataival együtt az 1881 évi december 6-án 33425 sz. a. kelt J. M. rendeletben előírt módon a jászberényi kir. adó, mint birói letétpénztárnál lefizetni. — A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttani.

Kelt Jászberényben, a kir. járásbíró, mint tkvi hatóságnál 1910 évi január hó 26-án.

Dr. Baráth

kir. járásbíró

Redemptus közbirtokosság épületében (Szövetkezeti utca) 3 szoba

1 konyha és 1 éléskamra hosszabb időre haszonbérbe adandó, esetleg a nevezett helyiségben csak 2 szoba is kivethető.

Bővebb felvilágosítást a szövetkezet üzleti vezetője ad.

Aki temploma részére szép és tartós

mise ruhákat

akar szerezni, forduljon rendelésével

Szt Ferencrendi Mária Misszió-narusnok zárdájához, Budapest VII. Hermina u. 21., hol új mise-ruhákat készítenek és régieket juttányos áron javítanak.

Elismerő nyilatkozat.

A rendelt casula és két dalmatika igen szép. Gondos kézimunka s így tartós. Ára szolid a minőségéhez képest.

Jászberényi plebánia-hivatal.

A Lazarista Missiótársaságnál

(Budapest, IX., Gat-u. 6 sz.)

kapható

Fői a szivekkel. Imakönyv Schillertől. Gazdag énekrésszel, Egész vászonkötésben 1 K 80 f.

Vezérkönyv az irtalmas nővérek által vezetett Mária-társulat tagjai számára. Szabály- és imakönyv. Egész vászonkötésben 1 K 20 f. Bőrkötésben 3 K 20 f.

Órangyal-könyvecske az Órangyal-társulat imáival. Csinos egész vászonkötésben 24 fillér.

Jézus szent Szive hónapja. Elmékedések, imák és énekek június minden napjára. Egész vászonkötésben 50 fillér.

Szenvedők vigasztaló könyvecskéje. Több képpel. Egész vászonkötésben 30 fillér.

Ifjuságunk áhitata. Imakönyv egész vászonkötésben 24 fill.

Az oltárizentség 86 oldal füzve 50 f.

Rózsafüzér-készítő házi ipar

KALOCSA.

K é s z ü l:

Öt, tíz, tizenöt tizedes, hét-fájaldalmú, örvendetes, Jézus Szive, prágai kis Jézus, Szeplőtelen fogantatás, sz. József, meghalt hívek, szent Antal olvasója vas-, réz-, fehérfém és ezüsthuzalra füzve.

Különböző nagyságú kokotin, kókusz, csont, tömör üveg, jeruzsálemi, olajfa, olajmag, gyöngyház, ezüst, korall-, valódi drágakő stb. szemekből. Mind tartós kézi munka.

Rendelési cím:

Tantos Ferenc Kalocsa, vagy Pesti Péter könyvkereskedőnél

Jászberény.

Uri, katonai és polgári szabó.

Van szerencsém értesíteni Jászberény város és vidéke nagyrödemű közönségét, hogy Jászberényben, a Vásár-utca 17 szám alatt

polgári és katonai szabóüzletet

rendeztem be. Ugy a fővárosban, mint az ország nagyobb városaiban szerzett tapasztalatom és gyakorlatom lehetővé tették, hogy a szabászat és ruhavarrás terén a legmesszebb menő modern ízlést és igényeket kielégísem. Üzletemben választékos minták s utolsó divat, illetve előírás szerint készítek mindennemű uri, katonai és polgári, továbbá sport- és lovaglőöltönyöket a legjutányosabb árban. — Katonai előírás szerint csukaszürke szövetekből tisztí és önkéntesi öltönyöket tényleges és tartalékos tiszturak valamint kívánatra átalakítom azokat az újabb előírás szerinti követelményeknek megfelelőleg.

Mindennemű megrendeléseket pontosan és olcsón teljesítek s kívánatra esetleg levélben felhívásra a helyszínére utazom.

Becsés pártfogását kérve vagyok teljes tisztelettel

Szekeres Bálint,

uri és katonai szabó.

Tessék elolvasni!

Legolcsóbb árak!

Miért legolcsóbb?

Mert 2 gyorsajtóval és 5 segédgéppel van felszerelve üzletem.

Banki

és üzleti könyvek

előzetes megrendelésre eszközöltetnek, szavatosság mellett

Resti Péter

könyvnyomdája, könyvkötészete és papírkereskedésében

Jászberény, Vásár-utca 2. sz.

Pénzt

takarít meg, ha

heti és napilapokra

Pesti Péter

könyvnyomdájában fizet elő. Az utalvány bélyegköltséget a cég viseli.

Bámulatos

választékban kaphatók

levelpapírosok.

PESTI

PÉTER

JÁSZBERÉNY.

Könyv-, papír-,
író- és rajzser-
kereskedés.

Könyvnyomda.
Tömöntöde.
Könyvkötészet.

'JÁSZ UJSÁG'

kiadóhivatala.

Ma már súlyt helyez mindenki a

formára.

A
legszebb kivitelben

készülnek

Pesti Péter

könyvnyomdai műintézetében
JÁSZBERÉNYBEN.

Lakodalmi és bálai meghívók, eljegyzési kártyák, névjegyek, gyászjelentések, iskolai értesítők nagyobb művek és minden nyomdai szakba vágó munkálatok.

Kaszinók, körök és egyesületeknek árendemény!

Rendkívül olcsó árak!

Leikiismeretes kiszolgátság!

Gramofonok

mindent felülmuló, kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok legolcsóbban kaphatók

Pesti Péternél Jászberény. Nagy kétoldalú lemez 2.80 fillér.